

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

ФИЛОСОФИЯ ЖӘНЕ САЯСАТТАНУ ФАКУЛЬТЕТІ

ДІНТАНУ ЖӘНЕ МӘДЕНИЕТТАНУ КАФЕДРАСЫ

Факультеттің Ғылыми Кеңес мәжілісінде

**Бекітілді**

Факультет деканы

\_\_\_\_\_ Мейрбаев Б.Б.

№ 11 хаттама 26.06.2025 ж.

**«6B02203-Дінтану» мамандығы 4 курс студенттеріне арналған «Қазіргі  
дінтану теориялары» пәні бойынша ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ**

6 кредит, 4 курс, қазақ бөлімі, күзгі семестр

**Алматы 2025 ж.**

Пән бойынша қорытынды емтихан бағдарламасын дайындаған Дінтану және мәдениеттану кафедрасының доценті Қ.С. Бағашаров.

Кафедра мәжілісінде қаралып, ұсынылды.

«29» 08. 2025 ж., хаттама № 1

Кафедра меңгерушісі \_\_\_\_\_ Құрманалиева А.Д.

## **Кіріспе**

Пән бойынша қорытынды емтихан түрі – жазбаша (offline). Емтихан сұрақтары пән бойынша оқытылған дәріс, семинар және СӨЖ тапсырмаларының барысында құрастырылады. Емтиханға дайындық барысында курстың негізгі теориялық мазмұнын, терминология мен әдістерді де қайталау қажет.

Емтихан өткізу ерекшеліктері: емтихан барысында студент емтихан сұрақтарына белгіленген кестеге сәйкес, жазбаша жауып береді. Жоғары ажыратымдылықтағы бейнекамералары бар және дыбыс жазылатын аудиториялар мен дәріс залдарында offline режимінде өтеді.

**Пәннің мақсаты:** Студенттерді қазіргі дінтану ғылымының теориялық негіздерімен, бағыттарымен және әдіснамалық ерекшеліктерімен таныстыру, дін феноменін талдаудың заманауи тәсілдерін меңгерту, діннің әлеуметтік, мәдени, философиялық және құқықтық аспектілерін сараптауға қабілетті маман ретінде қалыптастыру..

Оқыту нәтижелері:

- Дін феноменін талдауда қолданылатын заманауи теориялық және әдіснамалық тәсілдерді меңгеріп, нақты діни жағдайларды сараптауда қолдана білу;
- Діннің қоғамдағы рөлін, әлеуметтік және мәдени ықпалын ғылыми тұрғыда бағалап, түрлі көзқарастарды салыстырып, талдай білу;
- Ғылыми әдебиеттер мен дереккөздер негізінде дінтанулық зерттеу жүргізіп, өз көзқарасын дәлелдеп, аналитикалық және рефлексиялық тұрғыда бағалай білу;
- Қазіргі дінтану теориялары пәнінен алған білімін болашақ кәсіби қызметінде қолдануға, дін саласындағы мәселелерді ғылыми негізде шешуге және өз кәсіби құзыреттілігін дамытуға бағыттай білу.

Емтиханды өткізу формасы

**СТАНДАРТТЫ ЕМТИХАН: ЖАЗБАША.**

Жазбаша емтихан тапсыру процесі емтихан билетін автоматты түрде құруды қамтиды. Білім алушыға мәтінді берілген сұрақтар бойынша жазбаша жауап қалыптастыру қажет. Оқытушы Univer АЖ (univer.kaznu.kz) сұраулығына пән бойынша әзірленген емтихан сұрақтарын жүктейді. Әр билет үш блокқа бөлінген сұрақтардан тұрады.

Оқытушы Univer АЖ (univer.kaznu.kz) сұраулығына пән бойынша әзірленген емтихан сұрақтарын жүктейді.

Әр билет үш блокқа бөлінген сұрақтардан тұрады.

*Бірінші блокқа* оқыту объектісін білу мен түсінуді бағалайтын когнитивті (білімділік) құзыреттілік сұрақтары енеді. Бұл студенттердің оқыту аймағындағы алдыңғы қатарлы білімді түсіну мен білімін көрсету қабілетін қамтиды.

*Екінші блокқа* ақпаратты қолдану және талдау іскерлігін бағалайтын функционалдық құзыреттілікті анықтайтын сұрақтар кіреді. Бұл студенттердің зерттеу аймағындағы

дәлелдерді қалыптастыру мен негіздеу және мәселелерді шешу арқылы өз білімін қолдана білуі және түсінуін қарастырады.

*Үшінші блокқа* ақпаратты синтездеу және бағалау іскерлігін анықтайтын жүйелік құзыреттілік мәселелері кіреді. Мұнда студенттердің пікірлерді дәлелдеу, эссе жазу, шығарма жазу қабілеттері бағаланады.

*Пән бойынша қорытынды емтихан 15 апталық оқытудан кейін жүргізіледі. Емтихан түрі – жазбаша*

### **Емтихан тапсыруға дайындалуға арналған тақырыптар:**

- 1-тақырып.** «Қазіргі дінтану теориялары» пәнінің мақсаты мен міндеттері
- 2-тақырып.** Діннің қоғамдағы орны мен қызметі
- 3-тақырып.** Эдвард Тайлордың анимизм теориясы және «Первобытная культура» еңбегі
- 4-тақырып.** Эмиль Дюркгеймнің тотемизм теориясы және «The Elementary Forms of Religious Life» еңбегі
- 5-тақырып.** Вильгельм Шмидттің прамонотеизм теориясы және «Құдай идеясының бастауы» еңбегі
- 6-тақырып.** Эндрю Лэнг және прамонотеизм идеясы
- 7-тақырып.** Макс Мюллердің дінге қатысты теологиялық көзқарастары
- 8-тақырып.** Джеймс Фрейзердің магия және «Золотая ветвь» еңбегі
- 9-тақырып.** Дінді зерттеудің философиялық теориялары: Антикалық дәуірден Жаңа заманға дейін
- 10-тақырып.** Қазақ философиясында дін тақырыбы және ұлттық ойшылдардың көзқарастары
- 11-тақырып.** Дінді зерттеудің социологиялық теориялары: О.Конт, Э.Дюркгейм, М.Вебер
- 12-тақырып.** Дінді зерттеудің психологиялық және антропологиялық тәсілдері
- 13-тақырып.** Әлемдік және дәстүрлі діндердің ерекшеліктері мен қоғамдағы рөлі
- 14-тақырып.** Қазақстандағы қазіргі діни ахуал және мемлекеттік-конфессиялық қатынастар
- 15-тақырып.** Дінге қатысты объективті, толерантты және сыни көзқарас қалыптастыру

### **Ұсынылатын әдебиеттер:**

#### **Негізгі:**

1. Борбасова Қ. Діндер тарихы / : ЖОО-на арналған оқу әдістемелік құралы. – Алматы: Қазақ университеті, 2014 – 150 б.
2. Дінтану: оқу құралы / Н.Ж.Байтенова, А.Д.Құрманалиева, Ш.С.Рысбекова және т.б. - Алматы : Қазақ университеті, 2019.
3. Қазіргі заманғы дінтану негіздері [Мәтін] : Оқулық / Ғ. Маймақов. - Алматы : [б. и.], 2012. - 235 б.3.
4. Айтбаев О. Дінтану. Қарағанды: «Санат-Полиграфия» баспасы, 2009
5. Исламдағы секталар мен бағыттар [Мәтін] : оқу-әдістемелік құралы / Н. Ж. Байтенова Б. Қ. Бейсенов С. В. Абжалов; Әл-Фараби атын. Қазақ ұлттық ун-ті... – Алматы: Қазақ университеті, 2013.

#### **Қосымша:**

Дінтану: оқу құралы / А. Омаров ; ҚР Білім және ғылым мин-гі... – Астана : [б. ж.], 2011. - 230 б.

**Интернет-ресурстар:**

- 1 <http://elibrary.kaznu.kz>
- 2 <http://www.niac.gov.kz/ru>
- 3 Мир религий: <http://www.religio.ru/>
- 4 Cambridge dictionary // <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/proselytize>
- 5 <https://www.britannica.com><sup>2</sup>.

**БАҒАЛАУ САЯСАТЫ**  
**БАҚ/MAG/DOC СТАНДАРТТЫ ЕМТІХАН: ЖАЗБАША**

| №                  | Критерий/ балл                                                              | Дескрипторлар                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                              |
|--------------------|-----------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                    |                                                                             | Өте жақсы<br>90–100% (27-30 балл)                                                                                                                                                                                            | Жақсы<br>70–89% (21-26 балл)                                                                                                                                                                                                                                                                  | Қанағаттанарлық<br>50–69% (15-20 балл)                                                                                                                                                                                                                                                                        | Қанағаттанарлықсыз                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                              |
|                    |                                                                             |                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 25–49% (8-14 балл)                                                                                                                                                                            | 0-24% (0-7 балл)                                                                                                                             |
| 1 сұрақ<br>30 балл | Курс теориясы мен тұжырымдамаларын білу және түсіну                         | «Өте жақсы» деген баға сұрақтың жан-жақты түсіндірмесі, әрбір қорытынды мен мәлімдеме үшін егжей-тегжейлі дәлелі бар, логикалық түрде құрастырылған және әзірленген тақырыптардан мысалдармен расталған жауап үшін қойылады. | «Жақсы» деген баға сұрақтың толық, бірақ толық емес қамтылуын, негізгі ережелердің қысқартылған аргументтерін қамтитын және материалды беру логикасы мен реттілігін бұзуға мүмкіндік беретін жауапқа қойылады. Жауапта стильдік қателер мен терминдерді дұрыс қолданбауы кедергі келтірмейді. | «Қанағаттанарлық» бағасы билетте ұсынылған сұрақтарды толық қамтымаған, негізгі ойларды үстірт дәлелдейтін, баяндаудағы композициялық теңгерімсіздіктерге, материалды баяндау логикасы мен реттілігін бұзуға жол берген жауапқа қойылады. Әзірленген жазбаларынан мысалдармен теориялық ойлары көрсетілмейді. | Қойылған сұрақтарды дұрыс қамтымау, қате дәлелдеу, фактілік және сөздік қателер, дұрыс емес қорытындыны болжау.                                                                               | Негізгі ұғымдарды, теорияларды білмеу...; Қорытынды бақылауды өткізу ережесін бұзу.                                                          |
| 2 сұрақ<br>30 балл | Таңдалған әдістеме мен технологияны нақты практикалық тапсырмаларға қолдану | Оқу тапсырмасын толық орындау, қойылған сұраққа егжей-тегжейлі, дәлелді жауап беру, содан кейін курстың практикалық мәселелерін шешу;                                                                                        | Оқу тапсырмасын ішінара орындау, толық емес, курстың практикалық мәселелерін толық шешпей қойылған сұраққа дәлелді жауап беру; курс бойынша ғылыми тіл нормаларын сауатсыз пайдалану;                                                                                                         | Материал фрагменттелген, логикалық дәйектілікті бұза отырып, нақты және семантикалық дәлсіздіктерге жол беріледі, курстың теориялық білімі үстірт қолданылады.                                                                                                                                                | Тапсырманы шешудің ұтымсыз әдісі немесе жеткілікті ойластырылмаған жауап жоспары; тапсырмаларды шешпе алмау, тапсырмаларды жалпы түрде орындау; нормадан асатын қателіктер мен кемшіліктердің | Тапсырмаларды шешу үшін білімді, алгоритмдерді қолдана алмау; қорытынды және нәтиже жасай алмау. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу. |

| №                  | Критерий/ балл                                                                                                        | Дескрипторлар                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                       |                                                                                                                                                       |
|--------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                    |                                                                                                                       | Өте жақсы                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Жақсы                                                                                                                                                                       | Қанағаттанарлық                                                                                                                                                                                           | Қанағаттанарлықсыз                                                                                                                    |                                                                                                                                                       |
|                    |                                                                                                                       | 90–100% (36-40 балл)                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 70–89% (35-28 балл)                                                                                                                                                         | 50–69% (27-20 балл)                                                                                                                                                                                       | 25–49% (19-10 балл)                                                                                                                   | 0–24% (0-9 балл)                                                                                                                                      |
| 3 сұрақ<br>40 балл | Таңдалған әдістеменің ұсынылған практикалық тапсырмаға қолданылуын бағалау және талдау, алынған нәтиженің негіздемесі | Ғылыми ұстанымды және қолданылған әдістеме мен технологияны дәйекті, қисынды және дұрыс негіздеу, сауаттылық, ғылыми тіл нормаларын сақтау, жалпы дұрыс тұжырымдарға әсер етпейтін материалды ұсынуда 1-2 дәлсіздікке жол беріледі (+графикалық деректер арқылы негіздеу нәтижелерін визуализациялау). | Тұжырымдамалық материалды пайдалануда 3-4 дәлсіздікке, жалпылау мен тұжырымдардағы кішігірім қателіктерге жол беріледі, бұл тапсырманың жақсы жалпы деңгейіне әсер етпейді. | Негізделген ғылыми ережелердің қолданылуы туралы тұжырымдар нақты емес және нәтижесіз, стилистикалық және грамматикалық қателіктер бар, сонымен қатар практикалық шешімнің нәтижелерін өңдеуде дәлдік жоқ | Тапсырма өрескел қателіктермен орындалды, сұрақтарға жауаптар толық емес, тұжырымдамалық материалдар мен дәлелдер нашар пайдаланылды. | Тапсырма орындалмады, қойылған сұрақтарға жауаптар жоқ, талдау материалдары мен құралдары пайдаланылмады. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу. |

Емтихан билеттері 3 сұрақтан тұрады. Дұрыс орындалған тапсырмалар үшін ең көбі-100 балл, оның ішінде бірінші сұраққа – 30 балл, екінші сұраққа-30 балл, үшінші сұраққа - 40 балл.

